

COMERȚUL ELECTRONIC: ASPECTE CONTABILE ȘI FISCALE

E-COMMERCE: ACCOUNTING AND TAX ASPECTS

Autor: **SABRINA CADUC**

e-mail: caduc.sabrina@ase.md

Conducător științific: **IULIANA ȚUGULSCHI**, ORCID: 0000-0001-8544-7327

e-mail: tugulschi.i@ase.md

Academia de Studii Economice a Moldovei

Abstract: *Creating an online store and the importance of electronic commerce today is so great that we could not imagine what would happen if we suddenly could no longer purchase online. On the world market, e-commerce is registering remarkable growth, an important factor being the Covid-19 pandemic, and a large increase in online stores is expected. Resulting from this consideration, it is important to study in more depth the particularities of accounting in electronic commerce, as well as taxation in this field. In the research, I used the following methods: observational research, the study of official documents, the collection, processing and interpretation of information and the synthetic method. Following the research, I have answered some frequently encountered questions in the online trade environment and some proposals to amend the legislation.*

Keywords: *electronic commerce, accounting, payment methods, web page, delivery*

JEL: M40, M41

Introducere

Comerțul electronic reprezintă componenta vitală pentru strategii de afaceri, precum și dezvoltarea și extinderea acestora. Îndeosebi pandemia de Covid-19 a accelerat procesul de digitalizare, ca consecință s-au deschis multe magazine on-line. În sine comerțul electronic prezintă mai multe avantaje atât pentru cumpărători cât și vânzători. Principalele fiind economia de timp, distrugerea barierelor geografice, disponibilitatea la orice oră, reducerea costurilor pentru locațiune, personal și oferă oportunități de marketing.

Potrivit Legii Nr.284 din 22-07-2004 cu privire la comerțul electronic, comerțul electronic este “activitatea de întreprinzător a persoanelor fizice și juridice de vânzare a bunurilor, executare a lucrărilor sau prestare a serviciilor, efectuată cu utilizarea comunicărilor electronice și/sau a contractelor electronice”. Astfel, în contextul amplorii comerțului electronic, entitățile vânzătoare se pot confrunta cu unele semne de întrebare și în cadrul articolului mă voi axa pe unele din acestea, precum:

- Ce pași trebuie întreprinși pentru a deschide un magazin on-line?
- Cine trebuie să emită bonul fiscal la livrarea prin intermediul terților: vânzătorul sau entitățile de transport/ furnizorii de servicii poștale?
- Care este tratamentul contabil al operațiunilor de livrare a mărfurilor prin intermediul persoanei juridice terțe?
- Care sunt particularitățile înregistrărilor contabile în cazul unor modalități specifice de achitare în magazinul on-line?

Inițial este de menționat baza legislativă și normativă în ceea ce privește comerțul electronic și tratamentul contabil. Printre acestea se numără:

- Legea Nr. 284 din 22-07-2004 privind comerțul electronic;
- Legea Nr. 231 din 23-09-2010 cu privire la comerțul interior;
- Codul fiscal al Republicii Moldova Nr. 1163 din 24-04-1997;
- Hotărârea Nr. 931 din 08-12-2011 cu privire la desfășurarea comerțului cu amănuntul;
- Hotărârea Nr. 141 din 27-02-2019 cu privire la aplicarea echipamentelor de casă și de control la efectuarea decontărilor;
- Planul general de conturi contabile modificat prin OMF111 din 13.09.21, MO219-225/17.09.21 art.1128; în vigoare 17.09.21

Conform Legii Nr. 284 art.9 alin. (3) dreptul de a efectua comerț electronic se obține din momentul înregistrării la Camera Înregistrării de Stat a persoanei juridice sau a întreprinzătorului individual în condițiile Legii nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali”. În cererea depusă de către fondatori trebuie să se indice genul de activitate: Comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau prin Internet – cod CAEM - 47.91. De asemenea, dacă activitatea necesită licență, dreptul de a o practica începe odată cu obținerea licenței.

Totodată, potrivit Legii Nr. 231 art.14 alin. (1) activitatea de comerț este condiționată de depunerea notificării în comerț de către persoana înregistrată în condițiile legii. Activitatea de comerț începe din data emiterii înștiințării de recepționare de către autoritatea administrației publice locale, prin intermediul resursei informaționale în domeniul comerțului. Această notificarea se depune de către comerciant la autoritatea administrației publice locale fizic sau on-line prin intermediul resursei informaționale în domeniul comerțului.

În plus, utilizatorii echipamentelor de control și casă sunt obligați să le înregistreze la Serviciul Fiscal de Stat și să primească Cartela de înregistrare a echipamentului de casă și de control. Alți pași importanți sunt deschiderea unui cont bancar, crearea paginii-web și adăugarea instrumentelor de plată.

Cota taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii se stabilește de către autoritatea administrației publice locale în funcție de caracteristicile obiectelor impunerii. De exemplu, pentru magazinul on-line amplasat în mun. Chișinău cota taxei pentru anul 2023 a fost stabilită în mărime de 8000 lei, iar pentru magazinele on-line al producătorilor autohtoni ce comercializează fructe și legume proprii- 0 lei. În baza Deciziei Consiliului Municipal Chișinău nr. 21/10 din 14 decembrie 2022 cu privire la aprobarea și punerea în aplicare a taxelor locale pentru anul 2023, au fost stabilite: 4.7. “ Pentru magazinele on-line și unitatea de comerț electronic indicate în pct.71 al anexei nr. 3, care au notificat pentru prima dată activitatea, se aplică o scutire în mărime de 50% față de taxa stabilită.”

Subiecții impunerii plătesc taxele locale la contul trezorerial de venituri al bugetului local. Suma taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii urmează a fi transferat la codul IBAN pentru casări, conform codului economic 114418 “Taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii”. Potrivit anexei la Titlul VII din CF “ Taxele locale, termenele lor de plată și de prezentare a dărilor de seamă fiscal”, termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite sunt trimestrial, până la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar.

Livrarea mărfurilor prin intermediul terților eficientizează activitatea magazinelor on-line. Pentru justificarea operațiunilor de livrare a mărfurilor cu transportarea acestora de la furnizor sunt necesare întocmirea unor documente, precum contractul de transport, scrisoarea de trăsură contractului de furnizare a serviciilor poștale dacă vânzătorul recurge la livrarea mărfurilor prin intermediul unui curier poștal. Pentru vânzarea cu amănuntul și prestările de servicii în locurile special amenajate și în

cadrul comerțului electronic, cu plata în numerar și/sau prin intermediul instrumentelor de plată fără numerar, eliberarea facturii fiscale nu este obligatorie, dar entitatea este obligată să elibereze factura fiscală dacă este cerută de către cumpărător, conform prevederilor Codului Fiscal, art.107 alin. (3) lit. a) și b).

În privința documentării la unii vânzători apare întrebarea: Cine trebuie să emită bonul fiscal: curierul/transportatorul sau entitatea vânzătoare? Această întrebare apare deoarece unii vânzători emit bonurile fiscale cu motivul respectării drepturilor consumatorilor. Deci, în sine cumpărătorul nu a achitat marfa și nici nu a primit-o, dar bonul fiscal eliberat de către vânzător arată inversul. Ce prevede legislația în privința acestui aspect?

Legislația Republicii Moldova nu menționează expres cine trebuie să emită bonul fiscal: curierul sau vânzătorul. Totodată, conform Hotărârii Nr. 141/2019 cu privire la aplicarea echipamentelor de casă și de control la efectuarea decontărilor, vânzătorul nu este obligat să emită bonul fiscal la momentul transmiterii mărfii pentru livrare cu plata contra ramburs. De asemenea, în aceeași Hotărâre art.7 alin. (3) litera E este menționat că mașina de casă și de control/imprimanta fiscală se consideră în stare de funcționare dacă îndeplinește următoarele cerințe: ...imprimă pe documente data calendaristică curentă și timpul cu deviere maximă de 15 minute de la timpul real (excepție făcând devierea cu o oră în perioada de trecere de la ora de vară/iarnă la ora de iarnă/vară, care nu va depăși data de 20 noiembrie/aprilie a anului în curs). De regulă, termenul limită de 15 minute nu poate fi îndeplinită în cazul emiterii bonului fiscal de către entitatea vânzătoare. În acest sens putem deduce că obligația emiterii bonului fiscal îi revine curierului/transportatorului.

Întrucât dovada efectuării plății la momentul recepționării mărfii o deține transportatorul/ curierul poștal, dar factura fiscală sau documentul intern este eliberat cumpărătorului de către furnizor, reiese întrebarea: Care este momentul recunoașterii venitului din vânzări și a TVA?

Potrivit art.108 alin. (2) din Codul Fiscal, dacă mărfurile sunt transportate, data livrării se consideră data la care începe transportarea, cu excepția mărfurilor de export pentru care data livrării se consideră data scoaterii lor de pe teritoriul Republicii Moldova. Respectiv, obligația privind TVA apare la data la care începe transportarea mărfii indicată în documentele de însoțire.

Pentru recunoașterea veniturilor se ține cont de SNC „Venituri”, care prevede condițiile în care se recunoaște venitul, una din ele fiind „entitatea a transferat cumpărătorului riscurile și beneficiile semnificative aferente dreptului de proprietate asupra bunurilor. Transferul riscurilor și beneficiilor semnificative, de regulă, coincide cu momentul predării bunurilor către cumpărător sau, la respectarea altor condiții contractuale, care atestă transferul dreptului de proprietate asupra bunurilor respective către cumpărători”.

Deci, trebuie să existe certitudinea că tranzacția a avut loc. Ce poate servi în calitate de dovadă? Darea de seamă a curierului vânzătorului că livrarea a avut loc. Pentru operativitate poate fi utilizat cabinetul personal electronic al vânzătorului deschis de către transportator/curierul poștal. Respectiv, venitul din vânzări va fi recunoscut în baza facturii fiscale sau a documentului intern elaborat de entitate, iar dările de seamă sunt o dovadă suplimentară a efectuării livrării.

Exemplu. Entitatea "Alfa " SRL comercializează articole vestimentare prin intermediul magazinului on-line. Comenzile se livrează prin curierul poștal "Beta " SRL. cu care a fost încheiat un contract privind serviciile de curierat. La 02.03.2023, entitatea "Alfa" SRL a primit comanda de la o persoană fizică în care se solicită vânzarea unei rochii în valoare de 2 196 lei, inclusiv TVA – 366 lei (20 %). Valoarea contabilă a mărfii comandate constituie 1 500,00 lei. Potrivit comenzii, persoana fizică va achita marfa în numerar la momentul recepționării acesteia la domiciliu. Cumpărătorul nu a solicitat emiterea facturii fiscale. Suma încasată de la cumpărător se transferă

de către „Beta” SRL, în termenele stabilite în contract, la contul curent al vânzătorului, diminuată cu suma pentru serviciile poștale din contul sumei ramburs. În baza facturii fiscale și a procesului-verbal de primire-predare a serviciilor, prezentate de către curierul poștal „Beta” SRL, valoarea serviciilor contra ramburs a constituit 55 lei. În conformitate cu politicile contabile, entitatea ține evidența mărfurilor la prețul de vânzare, cu aplicarea adaosului comercial în mărime de 22 %. În continuare se prezintă înregistrările contabile ale entității curier și entității vânzător.

Tabelul 1. Formulele contabile aferente operațiunilor de vânzare a mărfurilor prin intermediul curierului poștal cu plata contra ramburs din perspectiva vânzătorului și curierului

Nr. oper.	Conținutul operației	Suma	Alfa SRL		Beta SRL	
			Debit	Credit	Debit	Credit
1	Transmiterea rochiei curierului la valoarea contabilă	1500,00	217	217		
2	Calcularea și reflectarea adaosului (1500 lei x22%)	330,00	217	831		
3	Calcularea și reflectarea TVA inclus în prețul de vânzare (1500 lei +330 lei)*20%	366,00	217	837		
4	Înregistrarea venitului din vânzarea rochiei (1500+330)	1830,00	221	611		
5	Reflectarea suma TVA de la valoarea de vânzarea a rochiei	366,00	221	534		
6	Decontarea TVA aferent mărfii vândute	366,00	837	217		
7	Decontarea adaosului comercial aferent mărfii vândute	330,00	831	217		
8	Reflectarea costului mărfii vândute cumpărătorilor	1500,00	711	217		
9	Reflectarea creanței curierului/ Reflectarea datoriei față de furnizor entitatea Alfa SRL	1830,00	234	221	242	544
10	Reflectarea serviciilor contra ramburs prestate de către curier/ Reflectarea venitului din comision pentru serviciile de curierat	55,00	712	521	221	611
11	Decontarea datoriei față de curier pentru serviciile contra ramburs și de curierat/ Decontarea creanței din contul datoriei entității	55,00	521	234	544	221
12	Încasarea mijloacelor bănești de la curier diminuate cu plata pentru serviciile contra ramburs și de curierat / Reflectarea transferului către entitatea Alfa SRL a plăților ramburs încasate de la cumpărător (1830-55)	1755,00	242	234	544	242

Sursa: elaborate de autor

Tehnologiile moderne ne permit o varietate de modalități de achitare a comenzilor de pe magazinele on-line: bani cash, card bancar, portofelul electronic, plata mărții curierului.

1. Achitarea cu bani cash

Prin plata cash cumpărătorul selectează și comandă marfa pe site, iar după primirea unei confirmări a comenzii de la magazinul on-line, își pune acordul asupra dății și locului livrării. După ce mărfurile sunt predate de către curier, cumpărătorul se achită și primește bonul din ECC.

2. Achitare cu card bancar

Achitarea cu cardul bancar în magazinele on-line se efectuează după următorul algoritm: cumpărătorul alege marfa din magazinul on-line și îl adaugă în “coș”, după alegând dintre opțiunile Achită sau Comandă, cumpărătorul va trebuie să indice metoda de achitare: -Card bancar- și să introducă datele cerute de sistem. Pentru ca să fie efectuate plăți prin cardul bancar, magazinul on-line trebuie să încheie un contract cu banca care o deservește, pe baza căruia se va deschide un cont bancar special pentru acumularea numerarului de pe cardurile cumpărătorilor. Ca urmare a acumulării numerarului pe contul bancar special, acesta va fi transferat pe contul bancar curent al entității. Prin această formă de achitare, banca va trimite pe e-mailul entității un raport privind acumularea de bani de pe cardurile cumpărătorilor și reținerea comisionului de către bancă pentru o anumită zi. Pe baza raportului, care servește ca confirmare a plății, magazinul on-line livrează mărfurile cumpărătorilor.

3. Achitare cu bani electronici

Monedele electronice sunt echivalentul resurselor monetare reale, care se află la garant și la comanda deținătorului pot fi transferate pe cale electronica fără de deschiderea unui cont bancar. Pentru ca magazinul on-line să poată primi plata cu monedă electronica, acesta trebuie să se înregistreze într-un sistem de plăți electronice și să semneze un contract cu operatorul. După încheierea contractului vânzătorul plasează pe site-ul magazinului on-line informația pentru cumpărători referitor la aplicarea sistemului de plăți cu monedă electronica. Pentru efectuarea plății pentru marfă, cumpărătorul trebuie să se înregistreze în sistemul de plăți, care este indicate pe site-ul magazinului on-line. Cumpărătorul poate să-și alimenteze contul electronic prin intermediul depunerii banilor la terminal sau prin card bancar, de pe care se face transferul pe contul electronic din sistemul de plăți. Pentru transfer banca reține un comision de la magazinul on-line.

Concluzii

Cadrul normativ care reglementează comerțul electronic nu este definitivat, ceea ce cauzează opinii împărțite în ce privește livrarea mărfurilor prin intermediul persoanelor juridice terțe. În contextul celor menționate, propunem completarea Hotărârii Guvernului nr. 141/2019 cu privire la aplicarea echipamentelor de casă și de control la efectuarea decontărilor, prin menționarea faptului cine trebuie să emită bonul fiscal, și anume curierul. Astfel Legislația Republicii Moldova să corespundă schimbărilor din cadrul relațiilor comerciale. Tratatamentul contabil corect este ceva pe care toți proprietarii de afaceri de comerț electronic, precum și contabilii trebuie să-l ia extrem de în serios dacă vor ca afacerea acestora nu doar să supraviețuiască, ci și să prospere.

Referințe bibliografice

1. Hotărârea Guvernului nr. 141/2019 din 27-02-2019 cu privire la aplicarea echipamentelor de casă și de control la efectuarea decontărilor. Publicat: 15-03-2019 în Monitorul Oficial Nr. 94-99 art. 191. Modificat: HG826 din 30.11.22, MO 384/30.11.22 art.923;
2. Iuliana Țugulschi, Victoria Belous, “Livrarea mărfurilor cu plata contra ramburs: probleme și recomandări”, Contabilitate și audit, 2020, Nr.7.

3. Liudmila Zgheria, „Modalități de achitare în magazine on-line: aspecte contabile”, Contabilitate și Audit, 2021, Nr.9, pag 27-30
4. Andrei Jizdan, „Magazinele online: unități comerciale virtuale sau reale?”, Contabilitate și Audit, 2020, Nr.12, pag 98-100
5. Roman Vieru, Andrei Apostu, „Livrarea la domiciliu în comerțul cu amănuntul: probleme și soluții”, Contabilitate și Audit, 2020, Nr.4, pag. 31-35